

Výkladové oznámení k označování původu zboží pocházejícího z území okupovaných Izraelem od června roku 1967

(2015/C 375/05)

(1) Evropská unie v souladu s mezinárodním právem neuznává svrchovanost Izraele na územích okupovaných Izraelem od června roku 1967, tedy na Golanských výšinách, v Pásmu Gazy a na Západním břehu Jordánu, včetně východního Jeruzaléma, a nepovažuje je za součást izraelského území⁽¹⁾ bez ohledu na jejich právní status podle domácího izraelského práva⁽²⁾. Unie jasně konstatovala, že neuzná žádné změny hranic stanovených před rokem 1967, kromě změn, na nichž se dohodly strany mírového procesu na Blízkém východě⁽³⁾.

(2) Uplatňováním stávajících právních předpisů Unie pro označování původu produktů na produkty pocházející z území okupovaných Izraelem se zabývala oznámení či pokyny vydané příslušnými orgány několika členských států. Spotřebitelé, hospodářské subjekty a vnitrostátní orgány totiž požadují jasnost ohledně stávajících právních předpisů Unie týkajících se informací o původu produktů z území okupovaných Izraelem⁽⁴⁾. Cílem je též zajistit dodržování postojů a závazků Unie podle mezinárodního práva, které se týkají neuznání svrchovanosti Izraele na územích okupovaných Izraelem od června roku 1967 ze strany Unie. Toto oznámení má také přispět k zachování otevřeného a hladkého obchodování, nebrání obchodním tokům ani by tak nemělo být vykládáno.

(3) Toto oznámení nevytváří nová legislativní pravidla. Oznámení pouze odráží postoj Komise k příslušným právním předpisům Unie, primární odpovědnost za vymáhání příslušných pravidel však nesou členské státy. Podle judikatury platí, že zatímco při volbě sankcí mají členské státy prostor pro uvážení, musí zajistit, aby sankce za porušení ustanovení práva Unie byly účinné, přiměřené a odrazující⁽⁵⁾. Je-li to nutné, Komise jakožto strážkyně Smluv zajišťuje, aby členské státy dodržovaly tyto povinnosti prostřednictvím řízení o nesplnění povinnosti. Tímto stanoviskem nejsou dotčeny jiné požadavky stanovené právními předpisy Unie, ani případný výklad Soudního dvora.

⁽¹⁾ Viz věc C-386/08 *Brita*, [2010] Sb. rozh. s. I-1289, body 47 a 53.

⁽²⁾ Podle izraelského práva jsou východní Jeruzalém a Golanské výšiny připojeny ke Státu Izrael a Západní břeh Jordánu je označován jako „území“.

⁽³⁾ Viz mj. závěry zasedání Rady pro zahraniční věci o mírovém procesu na Blízkém východě, přijaté 14. května 2012, 10. prosince 2012 a 17. listopadu 2014.

⁽⁴⁾ Výklad obsažený v tomto oznámení ohledně toho, co tvoří informace o původu v souladu s právními předpisy Unie, se uplatní na jakékoli budoucí ustanovení podobného obsahu, jaký mají nyní platná ustanovení, na něž se vztahuje toto oznámení.

⁽⁵⁾ Viz mj. věc 68/88 *Komise v. Řecko*, [1989] Sb. rozh. s. 2965, body 23 a 24; věc C-326/88 *Hansen*, [1990] Sb. rozh. s. I-2911, bod 17; spojené věci C-387/02, C-391/02 a C-403/02 *Berlusconi a další*, [2005] Sb. rozh. s. I-3565, bod 65.

(4) Povinné označování původu dotčeného produktu v současnosti stanoví několik právních předpisů Unie. Požadavek se často týká určení „země původu“⁽⁶⁾, ale někdy se používají i jiné výrazy, jako například „místo provenience“ pro potraviny⁽⁷⁾. S výhradou jakéhokoli jiného zvláštního ustanovení, které by bylo v rozporu s příslušnými ustanoveními právních předpisů Unie, se bude při určování země původu potravin v zásadě vycházet z pravidel Unie týkajících se nepreferenčního původu, která jsou stanovena v celních předpisech⁽⁸⁾.

(5) Jestliže příslušná ustanovení práva Unie výslovně vyžadují označení původu dotčeného produktu, musí být takové označení správné a nesmí uvádět spotřebitele v omyl.

(6) Jestliže označení původu není povinné a je-li původ uveden dobrovolně, musí být informace správná a nesmí uvádět spotřebitele v omyl⁽⁹⁾.

(7) Vzhledem k tomu, že Golanské výšiny a Západní břeh Jordánu (včetně východního Jeruzaléma)⁽¹⁰⁾ nejsou podle mezinárodního práva součástí izraelského území, považuje se ve smyslu uvedených právních předpisů označení „produkt z Izraele“⁽¹¹⁾ za nesprávné a klamavé.

(8) V případě, že je označení původu povinné, bude třeba použít jiný výraz, který zohlední, jak jsou tato území obvykle označována.

(9) Pro produkty z Palestiny⁽¹²⁾, které nepocházejí z osad, by se mohlo používat označení, které neuvádí v omyl ohledně zeměpisného původu, ale zároveň odpovídá mezinárodní praxi, jako například „produkt ze Západního břehu Jordánu (palestinský produkt)“⁽¹³⁾, „produkt z Pásma Gazy“ nebo „produkt z Palestiny“.

⁽⁶⁾ Viz například: pro kosmetické přípravky: čl. 19 odst. 1 písm. a) nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1223/2009 ze dne 30. listopadu 2009 o kosmetických přípravcích (Úř. věst. L 342, 22.12.2009, s. 59); pro čerstvé ovoce a zeleninu: nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013 ze dne 17. prosince 2013, kterým se stanoví společná organizace trhů se zemědělskými produkty a zrušují nařízení Rady (EHS) č. 922/72, (EHS) č. 234/79, (ES) č. 1037/2001 a (ES) č. 1234/2007 (Úř. věst. L 347, 20.12.2013, s. 671), a článek 6 a část A 4(B) přílohy I prováděcího nařízení Komise (EU) č. 543/2011 ze dne 7. června 2011, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1234/2007 pro odvětví ovoce a zeleniny a odvětví produktů z ovoce a zeleniny (Úř. věst. L 157, 15.6.2011, s. 1); pro ryby: článek 38 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1379/2013 ze dne 11. prosince 2013 o společné organizaci trhů s produkty rybolovu a akvakultury a o změně nařízení Rady (ES) č. 1184/2006 a (ES) č. 1224/2009 a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 104/2000 (Úř. věst. L 354, 28.12.2013, s. 1); pro víno: čl. 119 odst. 1 písm. e) nařízení (EU) č. 1308/2013 a článek 55 nařízení Komise (ES) č. 607/2009 ze dne 14. července 2009, kterým se stanoví některá prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 479/2008, pokud jde o chráněná označení původu a zeměpisná označení, tradiční výrazy, označování a obchodní úpravu některých vinařských produktů (Úř. věst. L 193, 24.7.2009, s. 60); pro med: čl. 2 odst. 4 směrnice Rady 2001/110/ES ze dne 20. prosince 2001 o medu (Úř. věst. L 10, 12.1.2002, s. 47); pro olivový olej: článek 4 prováděcího nařízení Komise (EU) č. 29/2012 ze dne 13. ledna 2012 o obchodních normách pro olivový olej (Úř. věst. L 12, 14.1.2012, s. 14); pro hovězí a telecí maso: články 13 až 15 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1760/2000 ze dne 17. července 2000 o systému identifikace a evidence skotu, o označování hovězího masa a produktů z hovězího masa a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 820/97 (Úř. věst. L 204, 11.8.2000, s. 1); pro hotově balené drůbeží maso z třetích zemí: článek 5 nařízení Komise (ES) č. 543/2008 ze dne 16. června 2008, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1234/2007, pokud jde o obchodní normy pro drůbeží maso (Úř. věst. Úř. věst. L 157, 17.6.2008, s. 46); pro čerstvé, chlazené a zmrazené vepřové, skopové, kozí a drůbeží maso: příloha XI nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1169/2011 ze dne 25. října 2011 o poskytování informací o potravinách spotřebitelům, o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1924/2006 a (ES) č. 1925/2006 a o zrušení směrnice Komise 87/250/EHS, směrnice Rady 90/496/EHS, směrnice Komise 1999/10/ES, směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/13/ES, směrnice Komise 2002/67/ES a 2008/5/ES a nařízení Komise (ES) č. 608/2004 (Úř. věst. L 304, 22.11.2011, s. 18) a články 5 až 8 prováděcího nařízení Komise (EU) č. 1337/2013 ze dne 13. prosince 2013, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Evropského parlamentu a (EU) č. 1169/2011, pokud jde o uvedení země původu nebo místa provenience u čerstvého, chlazeného a zmrazeného vepřového, skopového a drůbežího masa (Úř. věst. L 335, 14.12.2013, s. 19).

⁽⁷⁾ Ustanovení čl. 2 odst. 2 písm. g) a článek 26 nařízení (EU) č. 1169/2011.

⁽⁸⁾ 33. bod odůvodnění a čl. 2 odst. 3 nařízení (EU) č. 1169/2011.

⁽⁹⁾ Ustanovení čl. 6 odst. 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/29/ES ze dne 11. května 2005 o nekalých obchodních praktikách vůči spotřebitelům na vnitřním trhu a o změně směrnice Rady 84/450/EHS, směrnic Evropského parlamentu a Rady 97/7/ES, 98/27/ES a 2002/65/ES a nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004 („směrnice o nekalých obchodních praktikách“) (Úř. věst. L 149, 11.6.2005, s. 22), ve kterém je zmíněn „zeměpisný nebo obchodní původ“ také jako jeden z prvků, kvůli kterému může být obchodní praktika považována za klamavou, a čl. 26 odst. 3 a článek 36 nařízení (EU) č. 1169/2011.

⁽¹⁰⁾ V Pásmu Gazy nebyly od roku 2005 založeny žádné izraelské osady.

⁽¹¹⁾ Nebo srovnatelné výrazy jako „pocházející z“, „produkt (z)“, nebo „vyrobeno v“, které mohou být v závislosti na situaci také použity.

⁽¹²⁾ Toto označení se nesmí vykládat jako uznání státu Palestina a nejsou jím dotčeny individuální postoje členských států k této otázce.

⁽¹³⁾ V případě potřeby lze uvést i východní Jeruzalém.

(10) Pro produkty ze Západního břehu Jordánu nebo z Golanských výšin, které pocházejí z osad, by označení jako pouze „produkt z Golanských výšin“ nebo „produkt ze Západního břehu Jordánu“ nebylo přijatelné. I v případě, že by označovaly širší oblast či území, z nichž produkt pochází, uvádělo by opomenutí dodatečných zeměpisných informací, že produkt pochází z izraelských osad, spotřebitele v omyl ohledně skutečného původu takového produktu. V takových případech je například nutné doplnit v závorce výraz „z izraelských osad“ či výraz jemu rovnocenný. Mohly by se tedy používat výrazy jako „produkt z Golanských výšin (z izraelských osad)“ či „produkt ze Západního břehu Jordánu (z izraelských osad)“.

(11) Platí však, že podle právních předpisů Unie na ochranu spotřebitele je označení původu povinné u potravin, pokud by opomenutí tohoto údaje mohlo uvádět spotřebitele v omyl ohledně skutečného původu produktu⁽¹⁴⁾, a u všeho ostatního zboží, jestliže je opomenuta závažná informace, která je v dané souvislosti nezbytná pro informované rozhodnutí o obchodní transakci, čímž způsobí nebo může způsobit, že průměrný spotřebitel učiní rozhodnutí o obchodní transakci, které by jinak neučinil⁽¹⁵⁾. V takových případech by byly relevantní příklady uvedené v předchozím odstavci.

(12) Informace o původu jsou hospodářským subjektům často dostupné v různých formách⁽¹⁶⁾. V mnoha případech jsou informace o původu produktů uvedeny v celních dokladech. Jestliže mají při dovozu výhodu preferenčního zacházení, musí být produkty doplněny dokladem o preferenčním původu vydaným Izraelem⁽¹⁷⁾, nebo palestinskými orgány⁽¹⁸⁾. Původ může být uveden i v dalších dokladech, jako jsou například faktury, dodací listy a přepravní doklady. Jestliže nelze informace snadno získat z průvodních dokladů, mohou si hospodářské subjekty vyžádat informace o původu přímo od svých dodavatelů či dovozců.

⁽¹⁴⁾ Ustanovení čl. 26 odst. 2 písm. a) a odst. 3 nařízení (EU) č. 1169/2011.

⁽¹⁵⁾ Ustanovení čl. 7 odst. 1 směrnice 2005/29/ES.

⁽¹⁶⁾ U potravin viz například článek 8 nařízení (EU) č. 1169/2011, který se týká vztahu mezi provozovatelem potravinářského podniku a jeho dodavateli.

⁽¹⁷⁾ K tomuto bodu viz oznámení dovozcům – Dovozy z Izraele do EU (Úř. věst. C 232, 3.8.2012, s. 5).

⁽¹⁸⁾ Na celou řadu produktů ze Západního břehu Jordánu, Pásmu Gazy a východního Jeruzaléma se vztahuje Evropsko-středomořská prozatímní dohoda o přidružení týkající se obchodu a spolupráce mezi Evropským společenstvím na jedné straně a Organizací pro osvození Palestiny (OOP) ve prospěch palestinské samosprávy na Západním břehu Jordánu a v Pásmu Gazy na straně druhé, podepsaná dne 24. února 1997 v Bruselu (Úř. věst. L 187, 16.7.1997, s. 3).